

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Broj: 00-63-7/25-34/2 : EPA: 538 XXVIII
Podgorica, 28. april 2025. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, sa 57. sjednice, održane 28. marta 2025. godine, podnosi:

IZVJEŠTAJ

sa konsultativnog saslušanja na temu: „CIJENE U TRGOVAČKIM LANCIMA“.

Sjednici su, po pozivu prisustvovali:

- **Nik Gjeloshaj**, potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja;
- **Vladimir Joković**, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
- **Dragan Damjanović**, predsjednik Savjeta i **Nebojša Jovović**, direktor Agencije za zaštitu konkurencije.
- **Dragan Kujović**, potpredsjednik i **Đorđije Goranović**, član Upravnog odbora Privredne komore Crne Gore;
- **Slobodan Mikavica**, predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore;
- **Vasilije Kostić**, predsjednik Crnogorskog udruženja poslodavaca; i

Takođe, sjednici su ispred pozvanih ministarstava prisustvovali:

- **Biljana Peranović**, generalna direktorica Direktorata za poreski i carinski sistem u Ministarstvu finansija;
- **Miloš Mišković**, generalni direktor Direktorata za makroekonomske i fiskalne analize i projekcije u Ministarstvu finansija.

Predsjednik Odbora, **Boris Mugoša**, podsjetio je da je Odbor, u skladu sa odlukom Odbora sa 54. sjednice, održane 18. marta 2025. godine, a polazeći od njegovog predloga, donio odluku o održavanju navedenog saslušanja.

Takođe, obavijestio je Odbor da je ministar finansija, Novica Vuković, iz opravdanih razloga, najavio odustvo sa sjednice. Takođe, obavijestio je Odbor da su predstavnici NVO „Centar za zaštitu potrošača“, najavili odsustvo sa sjednice zbog ranije preuzetih obaveza i nemogućnosti da prisustvuju sjednici.

* * *

I Pozvani gosti obratili su se Odboru, te saopštili svoje viđenje u odnosu na temu saslušanja.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja, Nik Gjeloshaj, informisao je Odbor o nadležnostima Ministarstva ekonomskog razvoja i mjerama koje su preduzete u prethodnom periodu. Podsjetio je i na rast inflacije u periodu prije formiranja 44. Vlade Crne Gore, globalne poremećaje i nestabilnosti, što je sve uzrokovalo izazove na crnogorskom tržištu, a na šta je Vlada reagovala kroz sprovođenje određenih mjera u pravcu zaštite standarda građana. Ukazao je da je porez na dodatu vrijednost na osnovne životne namirnice 7%, da je Vlada formirala koordinaciono tijelo koje se bavi navedenim izazovima i da će se u 2025. godini fokusirati na prehrambenu industriju, u smislu podrške proizvodnji. Iskazao je mišljenje da treba nastaviti sa daljom, većom, podrškom za Agrobudžet i jačanje konkurentnosti crnogorske privrede. Takođe, naveo je da se u dijelu potrebe formiranja robnih rezervi očekuje finalizacija analize koja će pokazati opravdanost formiranja istih i u tom pravcu predlaganja određenog zakonskog rješenja, kao i podsjetio na internet stranicu www.cijene.me, putem koje potrošači mogu uporediti cijene artikala u trgovačkim lancima u Crnoj Gori.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vladimir Joković, ukazao je da je Crna Gora uvozno zavisna i da se ta činjenica mora imati u vidu prilikom preduzimanja ili definisanja određenih mjera. Obavijestio je Odbor da je, juče, usvojen Agrobudžet, koji je za oko 5 miliona eura veći nego 2024. godine, kada je iznosio oko 62 miliona eura. Takođe, podsjetio je da u Crnoj Gori ima oko 3400 korisnika staračkih naknada, a što na godišnjem nivou znači izdvajanje oko 15 miliona eura za ove potrebe. Naveo je i da, ulaskom u EU, Crna Gora, mnoge mjere neće moći koristiti. Ministar Joković, iznio je brojne podatke vezane za resor kojim upravlja i podsjetio na stanje stočnog fonda u Crnoj Gori, sredstva koja se obezbjeđuju iz IPARD 1, 2 i 3 i sl. Apelovao je da se kupuju domaći proizvodi i da se na taj način pomogne domaća privreda.

Generalni direktor Direktorata za makroekonomske i fiskalne analize i projekcije u Ministarstvu finansija, Miroslav Mišković, naveo je da je, u 2024. godini, inflacija u Crnoj Gori iznosila oko 3,3% i da je u padu, da je u prethodnom periodu značajno smanjeno poresko opterećenje na rad i podsjetio na mjere Vlade i mjere definisane Fiskalnom strategijom Crne Gore za period 2024 – 2027. godine. Takođe, istakao je podatak da se u Crnoj Gori oko 40% sredstava domaćinstava troši na hranu, dok je ovaj odnos u zemljama EU oko 20%. Takođe, obrazložio je i akciznu politiku na gorivo.

Predsjednik Savjeta Agencije za zaštitu konkurencije, Dragan Damjanović, informisao je Odbor o nadležnostima i aktivnostima koje Agencija sprovodi, kao i dao odgovore i pojašnjenja na konkretna pitanja poslanika, koja su se odnosila na zaštitu konkurencije, ranije aktivnosti Agencije vezane za tržište elektronskih komunikacija, kapacitete Agencije i sl. Takođe, obavijestio je Odbor da se radi na izmjenama Zakona o

zaštiti konkurencije, kojim će se, između ostalog, definisati šira ovlašćenja Agencije. Iskazao je spremnost da Agencija na konkretne predloge ili zahtjeve poslanika, pruži sve neophodne informacije.

Predsjednik Crnogorskog udruženja poslodavaca, Vasilije Kostić, između ostalog, iskazao je stav da se od strane Vlade vodi pogrešna politika prema privredi, da trgovački lanci nijesu odgovorni za rast cijena i da postoji, neopravdano, negativna percepcija prema crnogorskim poslodavcima. Takođe, iskazao je mišljenje da nedavni pozivi na bojkot trgovačkih lanaca nijesu opravdani. Naveo je i da postoji problem gledanja na kratak rok od strane donosilaca odluka. Mišljenja je da ne treba ograničavati cijene, već da su neophodne socijalne mjere.

Potpredsjednik Privredne komore Crne Gore, Dragan Kujović, iskazao je mišljenje da je neophodno sprovesti dugoročne mjere u cilju kreiranja povoljnog poslovnog ambijenta i zaštite standarda građana, imati kontinuiranu komunikaciju sa privredom, kao i podsticati domaću proizvodnju i korišćenje domaćih proizvoda. Ukazao je na podatak da je svega 14% uvoza pokriveno izvozom, kao i podsjetio na određene promotivne aktivnosti PKCG u dijelu promocije domaćih proizvoda i njihovog korišćenja. Takođe, naveo je da trgovački lanci nijesu kreatori visokih cijena.

Član Upravnog odbora Privredne komore Crne Gore, Đorđije Goranović, iskazao je mišljenje da se u javnosti digla prevelika buka u dijelu koji se odnosi na cijene u trgovačkim lancima, i dao uporedne podatke za cijene određenih proizvoda, kao što su mlijeko, meso, voće i povrće, u Crnoj Gori i zemljama regiona. Iskazao je mišljenje da treba dati veći značaj domaćoj proizvodnji i u tom pravcu sugerisao da se sagleda mogućnost smanjenja poreza na dodatu vrijednost na voće i povrće, kao i na mesne preradevine.

Predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore, Slobodan Mikavica, podsjetio je da su određeni problemi počeli još od pandemije COVID-19 i da su nastavljeni globalnim poremećajima. Ukazao je i da, kada dolazi do smanjenja cijena, to se u zemljama kao što je Crna Gora, dešava sporije u odnosu na neke druge zemlje, iz razloga ograničenja kakvih nema u zemljama EU. Takođe, iskazao je mišljenje da se u dijelu limitiranja cijena, treba ograničiti samo na osnovne životne namirnice, da je potrebno kontinuirano raditi analize i imati razgovore sa privredom. U dijelu koji se odnosi na rast profita trgovačkih lanaca, naveo je da to nije uslovljeno rastom cijena, već ekonomijom obima i prometom. Podsjetio je i na udruženje malih trgovaca, koje nastavlja da se smanjuje, kao i da treba sagledati mogućnost da se, u toku sezone, iznađe model za rad tokom nedjelje.

II U raspravi su učestvovali poslanici: **Mirsad Nurković, Mihailo Anđušić, Tonći Janović, Slađana Kaluđerović, Dražen Petrić i Boris Mugoša.**

Tokom rasprave, članovi Odbora bili su u prilici da iskažu svoja gledišta i stavove na temu: „Cijene u trgovačkim lancima“.

S obzirom da se 57. sjednica Odbora snimala fonografski, zapisnik sa sjednice će sadržati audio zapis, a u ovom izvještaju navodi se suština preovlađujućih mišljenja, stavova i ocjena, koje se mogu rezimirati na sljedeći način:

- Cijene određenih proizvoda u zemljama regiona su niže nego u Crnoj Gori i neophodno je sagledati razloge ovih odstupanja, kao i izraditi analize iznosa prihoda po osnovu poreza na dodatu vrijednost, akciza, carina i ostalih dažbina.
- Cijene prehrambenih proizvoda treba da budu u fokusu i neophodno je sagledati smanjenje stope poreza na dodatu vrijednost na iste.
- I pored velike uvozne zavisnosti, rast inflacije u Crnoj Gori u prethodnom periodu nije bio samo rezultat uvezene inflacije.
- Potrebno je definisati konkretne mjere u pravcu zaštite standarda građana i jačanja konkurentnosti crnogorske ekonomije.
- Potrebno je da Ministarstvo finansija, prilikom definisanja i predlaganja izmjena poreske politike i ostalih značajnih zakonskih akata, sasluša predloge i sugestije predstavnika privrede i trgovačkih lanaca, posebno imajući u vidu činjenicu da u ovom sektoru radi preko 10.000 zaposlenih.
- Potrebno je da Vlada sagleda mogućnost smanjenja akciza na gorivo, a što je, kao mogućnost, predviđeno Zakonom o akcizama.
- Velika uvozna zavisnost i loš trgovinski bilans posljedica je višedecenijskog nasljeđa.
- Bojkot trgovačkih lanaca u Crnoj Gori i u zemljama regiona i šire, dao je određene rezultate.
- Neophodno je da Agencija za zaštitu konkurencije usmjeri aktivnosti na praćenje stanja kod trgovačkih lanaca i sagleda da li u ovom sektoru postoje nedozvoljena ponašanja.
- Potrebno je, kroz izmjene zakonske regulative, sagledati mogućnost propisivanja visočijih kazni za kartelske sporazume, kao i nastaviti sa jačanjem kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije i inspeksijskih organa.
- Posmatrajući rast iznosa profita koje trgovački lanci u Crnoj Gori ostvaruju iz godine u godinu, neophodno je sagledati, uz uključivanje relevantnih nadležnih organa, da li je rast profita uzrokovan tzv. „dogovornom ekonomijom“ ili je isti izazvan realnim stanjem na tržištu i unapređenjem kvaliteta i procesa poslovanja.
- Potrebno je unaprijediti regulaciju tržišta i ojačati aktivnosti nadležnih organa u pravcu daljeg smanjenja sive ekonomije.
- Na tržištu Crne Gore, gdje postoje monopli, potrebno je sagledati opravdanost formiranja državnih kompanija.

- Iznos sredstava opredijeljen Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, za jačanje konkurentnosti privrede je nedovoljan i potrebno ga je značajno povećati.
- Kreditna zaduženost građana je dostigla istorijski nivo i taj podatak je indikativan.
- Donosioci odluka, u saradnji sa svim zainteresovanim stranama, treba da rade na diverzifikaciji ekonomije, kao i na devirzifikaciji poreske politike, posebno imajući u vidu direktne i indirektno poreze.
- Unapređenje domaće proizvodnje i promocija domaćih proizvoda, uz pomoć trgovačkih lanaca, doprinijeće jačanju konkurentnosti crnogorske privrede.

* * *

Odbor je na 60. sjednici, održanoj 24. aprila 2025. godine, povodom održanog konsultativnog saslušanja na temu: „Cijene u trgovačim lancima“, sa osam glasova „za“ utvrdio sljedeće:

OCJENE I STAVOVE

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore:

- a) Ocjenjuje da je neophodno preduzeti dodatne mjere i akcije u pravcu zaštite standarda građana i obezbjeđenja funkcionisanja što boljeg poslovnog ambijenta.
- b) Ocjenjuje da je u komunikaciji Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), udruženja poslodavaca i trgovačkih lanaca, neophodno definisati konkretne korake u pravcu sistemskog rješavanja problematike visokih cijena.
- c) Poziva Vladu da razmotri smanjenje stope poreza na dodatnu vrijednost na voće i povrće, sagleda mogućnost smanjenja ovog poreza na mesne preradevine, kao i sačini analizu opravdanosti akcizne politike na ostale proizvode.
- d) Ukazuje da je neophodno povećati podršku domaćoj proizvodnji kroz izdvajanje više sredstava u Budžetu države, za podršku jačanju konkurentnosti crnogorske privrede i nastavku većeg izdvajanja sredstava za Agrobudžet.
- e) Poziva Vladu, da u saradnji sa trgovačkim lancima, sagleda mogućnost da pozicioniranost rafova sa domaćim proizvodima bude na što vidljivijim mjestima u trgovačkim lancima.

- f) Poziva trgovačke lance da, ukoliko im to dozvoljava njihova organizacija rada i prostorni uslovi, obezbijede da u većim prodajnim objektima postoje posebni prodajni prostori za proizvode sa ograničenim cijenama.
- g) Ocjenjuje da je u narednom periodu, potrebno omogućiti praćenje promjena cijena proizvoda na način da trgovac uz trenutnu maloprodajnu cijenu jasno naznači i prethodnu maloprodajnu cijenu proizvoda iz određenog perioda ili na tačno određeni dan.
- h) Poziva zainteresovane strane da, uz pomoć udruženja poslodavaca u Crnoj Gori, u lancu uvoznika, distributera, maloprodaje (trgovačkih lanaca), sagledaju prostor za dalju korekciju određenih stavki i troškova, sa ciljem obezbjeđivanja povoljnijih cijena za krajnje potrošače.

Odbor će, ocjene i stavove, dostaviti:

- Vladi Crne Gore,
- Ministarstvu ekonomskog razvoja,
- Ministarstvu finansija,
- Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
- Agenciji za zaštitu konkurencije,
- Privrednoj komori Crne Gore,
- Uniji poslodavaca Crne Gore,
- Crnogorskom udruženju poslodavaca, i
- NVO „Centar za zaštitu potrošača“.

PREDSJEDNIK ODBORA
Boris Mugoša

